

Voerconversie voor koeien

Verschillen tussen koeien in voerbenutting omzetten in extra saldo

Wat is voerconversie?

Voor het berekenen van de voerconversie of de voerbenutting zijn verschillende rekenvarianten in omloop. De volgende definities komen veel voor:

- voerconversie = voerverbruik per kg geproduceerde melk = voeropname (kg ds) / (meet)melkproductie (kg);
- voerbenutting of voerefficiëntie = melkproductie per kg voer = (meet)melkproductie (kg) / voeropname (kg ds).

Soms worden deze kengetallen ook uitgedrukt in procenten.

maal of is sprake van het voeren van rantsoenen met een relatief lage voederwaarde. Bij een voerconversie van 0,6 is de voerbenutting hoog of kent het rantsoen een hoge voederwaarde.

Niet altijd lagere kosten

Het voerproces bepaalt een flink deel van de kosten. Het gaat niet alleen om de voerkosten, maar om alle kosten die te maken hebben met het verkrijgen en verstrekken van voer. Voor een melkveebedrijf is het dus zinvol om de kosten van dat totale voerproces laag te houden.

De kosten van het voerproces hangen af van de strategie en bedrijfsstructuur, maar ook van de bedrijfsopzet. Als de kosten van grond volledig worden meegerekend, zullen extensieve bedrijven meestal hogere kosten voor het voerproces hebben dan intensieve bedrijven. Veel mechanisatie leidt mogelijk ook tot hogere kosten van het voerproces dan beperkte mechanisatie. Ook weidegang en het bouwplan beïnvloeden de kosten van het voerproces. De kosten voor eigen geteeld ruwvoer liggen in Nederland vrij hoog (zie kader Kostenwijzer voedermiddelen).

Verlagen van de voerconversie kan de kosten van het voerproces verlagen. Dit is vooral het geval binnen een zelfde bedrijfsvoering. Verspilling voorkomen, gebruikmaken van efficiëntere koeien

en een weloverwogen rantsoensamenstelling kunnen hieraan bijdragen. Maar verbeteren, ofwel verlagen, van de voerconversie zal in veel gevallen niet bijdragen aan het verlagen van de kosten van het voerproces. Denk bijvoorbeeld aan het verstrekken van extra of dure soorten krachtvoer bij een overschot aan ruwvoer. Tot slot is het de vraag of bij een extensieve bedrijfsvoering een lage voerconversie wenselijk is om de kosten van het voerproces laag te houden. In dergelijke gevallen leidt een hogere voerconversie waarschijnlijk tot lagere kosten. Sturen op voerbenutting mét economisch resultaat is haalbaar als melkveehouders de grote verschillen in voerbenutting tus-

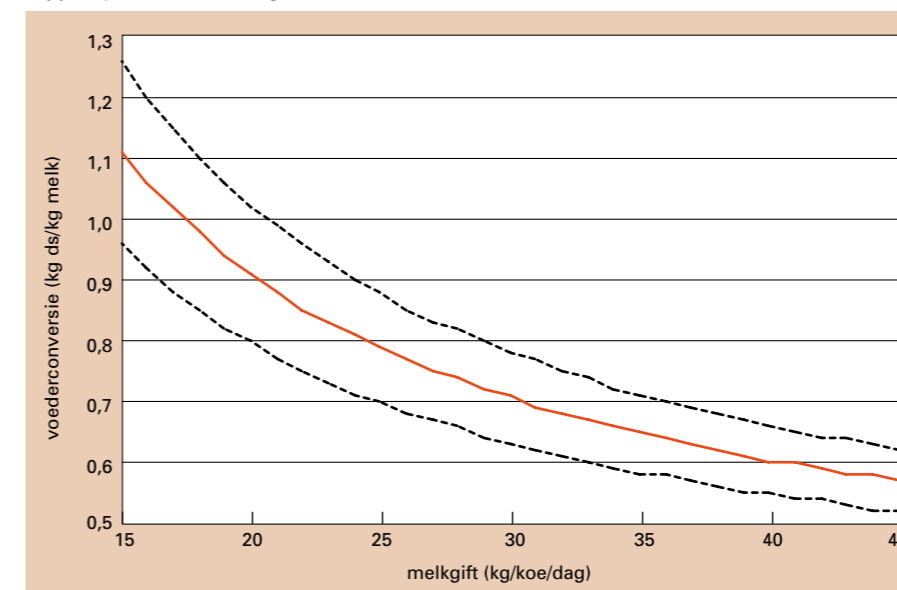
sen dieren beter weten te benutten. De huidige krachtvoeradviesprogramma's zijn gebaseerd op populatiegemiddelden voor zaken als voeropname en voerbenutting. Ze houden geen rekening met de van nature aanwezige variatie tussen dieren en de veranderingen in variatie binnen dieren die in de loop van de tijd optreden. Door gebruik te maken van modernere, dynamische rekentechnieken en actuele procesgegevens van de dagelijkse melkmeting en krachtvoeropname zijn de koeverschillen benutbaar. Een dynamisch voeradvies berekent wat het in euro's oplevert als een koe een kilo meer of minder krachtvoer krijgt. Het advies gaat uit van de efficiëntie van elke

Kostenwijzer voedermiddelen

De Kostenwijzer voedermiddelen geeft snel inzicht in de totale kosten van opgenomen voedermiddelen op het melkveebedrijf. Het gaat hierbij niet alleen om aankoopkosten van voer, maar ook om kosten van grond, teelt, oogst en vervoeding. Daarnaast houdt het programma rekening met opbrengsten van grond, namelijk mestplaatsingsruimte.

Gebruikers krijgen niet alleen inzicht in het kostenniveau van opgenomen voedermiddelen, maar kunnen ook afwegen welk voedermiddel kostentech- nisch het best bij het bedrijf past. De Kostenwijzer voedermiddelen is te vinden op <http://www.asg.wur.nl/NL/Producten/Veehouderij/Software/KostenwijzerVoedermiddelen>.

Figuur 1 – Richtlijn voor het beoordelen van de voerconversie van een melkveestapel in relatie tot de melkgift (kg/koe/dag). De doorgetrokken lijn geeft het gemiddelde, de stippellijnen vormen de grenzen van het 90% betrouwbaarheidsinterval

Tussen koeien bestaan forse verschillen in het benutten van voer voor melkproductie. Door deze variatie beter te gebruiken, is het mogelijk het voersaldo te verhogen. De Animal Sciences Group werkt aan de introductie van het benodigde voeradvies in de praktijk.

Op behoorlijk wat melkveebedrijven is het tegenwoordig mogelijk het voerverbruik te registreren. Sommige veehouders en voerforlichters berekenen daarom de voerconversie van de melkveestapel (zie kader). Ook studieclubs leggen geregeld bedrijfscijfers over de voerbenutting op tafel. Zo kunnen ze de resultaten van verschillende melkveebedrijven vergelijken.

Anders dan in de intensieve veehouderij heeft de voerconversie van een melkveebedrijf geen duidelijke relatie met het bedrijfsinkomen. Een lage voerconversie leidt niet per definitie tot een goed financieel resultaat. Dat komt door de enorme variatie in bedrijfssituaties. Ook de kos-

ten van zelf geteelde en aangekochte voeders verschillen behoorlijk.

Toch kunnen veehouders met het kengetal voerconversie hun voordeel halen in het bedrijfsmanagement. Dat kan door de voerconversie van de melkveestapel te beoordelen in relatie tot de gemiddelde melkgift per koe per dag. Bij een hoge melkproductie hoort een lage voerconversie en bij een lage melkproductie een hoge voederconversie. De Animal Sciences Group (ASG) ontwikkelde hiervoor een richtlijn (figuur 1). Die geeft aan dat bij een productie van gemiddeld 30 kg per koe per dag de voerconversie rond de 0,7 ligt. Is bij die productie de voerconversie 0,8 dan is de voerbenutting subopti-

Gert van Duinkerken

Michel de Haan

Geert André

individuele koe in de actuele situatie. Het voorspelt de respons in melkproductie en in voersaldo (melkopbrengst minus voerkosten) bij het aanpassen van de krachtvoergift. Bij het toepassen van een dergelijk voeradvies op verschillende melkveebedrijven nam het voersaldo toe voor elk bedrijf, soms zelfs tot meer dan 50 cent per koe per dag. Voor een bedrijf met 70 koeien betekent dat een potentiële verbetering van het inkomen tot meer dan 10.000 euro per jaar.

Het dynamische voeradvies is in principe toepasbaar op alle melkveebedrijven met dagelijkse melkmeting en krachtvoerregistratie. ASG werkt momenteel samen met het bedrijfsleven aan verdere praktijkintroductie, zodat meer informatie beschikbaar komt over de (economische) voordelen.

Ir. G. van Duinkerken, projectmanager diervoeding ASG

Ir. M. H. A. de Haan, onderzoeker bedrijfsmanagement ASG

Ing. G. André, biometricus ASG

Conclusies

- Voerconversie is als managementgetal te benutten door het te beoordelen in relatie tot de melkgift.
- Het verlagen van de voerconversie leidt niet in alle gevallen tot lagere kosten van het voerproces of verhoging van het bedrijfsinkomen.
- Een dynamisch voeradvies houdt rekening met verschillen in voerbenutting tussen koeien en leidt tot een hoger saldo.